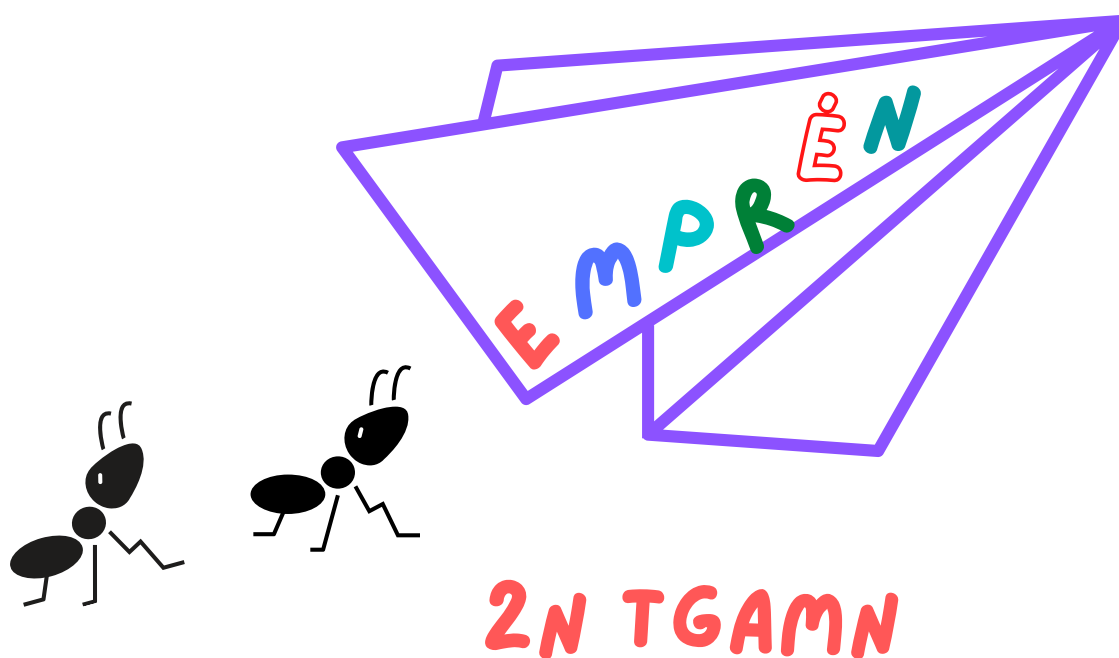


PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA: EMPRESA I INICIATIVA EMPREENEDORA (EIE). CFGM



PROFESSORA: ANA PÈREZ ESTRUCH
DEPARTAMENT DE FOL.
CURS 22-23

IES HISTORIADOR CHABÁS DE DÉNIA
Departament: FOL
PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA
EMPRESA I INICIATIVA EMPRENEDORA
CFGM

Professora:

Ana Pérez Estruch

Curs: 2022-2023

ÍNDEX

1. Introducció.....	2
a) Justificació de la programació.....	2
b) Referències legals.....	3
c) Contextualització.....	4
2. Objectius.....	4
a) Generals del cicle.....	4
b) Específics del mòdul d' EIE.....	4
3. Competències.....	5
a) Competència general.....	5
b) Competències professionals, personals, socials.....	5
4. Continguts.....	6
5. Unitats didàctiques.....	10
a) Organització de les unitats didàctiques.....	10
b) Distribució temporal de les unitats didàctiques.....	10
6. Metodologia. Orientacions didàctiques.....	10
a) Metodologia general i específica.....	10
b) Activitats i recursos didàctics i organitzatius.....	12
c) Activitats i estratègies d'ensenyança i aprenentatge.....	13
d) Activitats complementàries i extraescolars.....	14
7. Avaluació de l'alumnat.....	14
a) Criteris d'avaluació.....	14
b) Instruments d'avaluació.....	15
c) Criteris de qualificació.....	17
d) Pla de recuperació.....	19
e) Activitats de reforç i ampliació.....	19
8. Mesures d'atenció a la diversitat i a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.....	19
9. Elements transversals.....	20
a) Foment de la lectura. Comprensió lectora. Expressió oral i escrita.....	20
b) Ferramentes digitals que promouen i optimitzen les metodologies actives.....	21
c) Emprenedoria.....	22
d) Educació cívica i constitucional.....	22
10. Avaluació de la pràctica docent i indicadors d'èxit.....	23

1. Introducció.

a) Justificació de la programació.

Els docents necessiten com a qualsevol altre professional, planificar la seua activitat. Esta planificació educativa resulta imprescindible per una banda, per ajustar-se a la normativa i, per altra, per contextualitzar la tasca docent en un entorn concret.

Programar és dissenyar, estructurar, elaborar un pla que previnga la posada en pràctica de tot un procés d'ensenyament-aprenentatge.

La programació didàctica en la formació professional és un procés dinàmic, canviant i flexible i, per tant, no pot entendre's com un fet estàtic i inamovible. En este procés es poden diferenciar una sèrie de fases:

1. **Analitzar** la situació socioeducativa davant la qual es va a actuar i les necessitats formatives
2. Fixar uns **objectius** a assolir, unes **competències** a desenvolupar i uns **continguts** a treballar. Per la qual cosa, es traçarà un pla d'acció mitjançant **metodologies actives i àgils**, s'organitzaran els **recursos** amb els quals es compte i s'indicaran les diverses **activitats** i tasques a realitzar.
3. **Portar a la pràctica** actuant sempre d'acord amb el que s'ha planificat i considerant que al llarg de la seua execució es tindran que prendre decisions davant imprevistos o dificultats que vagen sorgint i que obligarà a **modificar**, en la programació d'aula, determinats aspectes planificats.
4. **Avaluar**. L'avaluació permetrà comprovar si realment s'estan aconseguint els objectius plantejats i si s'està desenvolupant el **perfil competencial**. S'establiran diferents mecanismes d'avaluació al llarg de **tot el procés**, de forma continua, per tal de medir l'evolució. Els resultats ajudaran a realitzar els ajustos o adaptacions que milloren les accions programades.

Un dels grans reptes plantejats a la Formació Professional del Segle XXI és el d'estimular **la creativitat, la iniciativa i l'esperit emprenedor**. L'empreniment aporta uns valors, capacitats, destreses i patrons de comportament, vàlids per a totes les facetes de la vida i en diferents contextos, es pose en marxa o no, un negoci.

La programació que es desenvolupa al següent document correspon al mòdul d'Empresa e Iniciativa, d'ara en endavant EIE, que s'imparteix al **TÍTOL PROFESSIONAL DE TÈCNIC EN GUIA DEL MEDI NATURAL I DE TEMPS LLIURE integrat** dins de la família D' ACTIVITATS FÍSiques I ESPORTIVES a **l'IES HISTORIADOR CHABÀS** de la localitat de Dénia (Alacant), durant el curs 2022/23.

Es un mòdul formatiu que es troba en quasi tots els títols de les diferents famílies professionals i que per tant, te caràcter transversal. A més, una vegada superat en qualsevol cicle, siga de grau mitjà o superior, ja no s'ha de tornar a cursar. No obstant això, en la seua impartició s'ha de tenir sempre en compte les característiques pròpies de cada família professional o del sector productiu corresponent al títol.

b) Referències legals.

- Llei Orgànica 5/2002, de 19 de Juny, de les qualificacions i de la Formació Professional.
- Reial Decret 1128/2003, de 5 de setembre, pel qual es regula el Catàleg Nacional de Qualificacions.
- Reial Decret 694/2017, de 3 de juliol, pel qual es desenvolupa la Llei 30/2015, de 9 de setembre, per la qual es regula el Sistema de Formació Professional per a l'Ocupació en l'àmbit laboral.
- Reial Decret 34/2008, de 18 de Gener, pel qual es regulen els certificats de professionalitat.
- Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE), modificada per la LO 8/2013 per a la millora de la qualitat educativa.
- Reial Decret 1147/2011, de 29 de juliol, pel qual s'estableix l'ordenació general de la formació professional del sistema educatiu.
- **Reial Decret 402/2020**, de 23 de juny, pel qual s'estableix el títol de **Tècnic de Guia de medi natural i de temps lliure** i es fixen els aspectes bàsics del currículum.
- **Ordre EFP/82/2021**, de 28 de gener, pel que s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau mitjà corresponent al títol de **Tècnic de Guia de medi natural i de temps lliure.**
- Decret 252/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que impartixen ensenyances d'Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat i Formació Professional
- Decret del Govern Valencià 39/1998, de 31 de març, d'ordenació de l'alumnat amb NEE. Modificat pel Decret 277/2003, de 14 de novembre (atenció a la diversitat)
- Ordre 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià.
- Ordre 33/2011, per la qual es regula l'admissió de l'alumnat en centres docents de la Comunitat Valenciana públics, privats i concertats per a cursar ensenyaments de Formació Professional.
- Ordre 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià.
- Decret 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià.
- Resolució d' 14 de juny de 2022, del director general de Centres Docents, per la qua es fixa el **calendari escolar** del curs acadèmic 2022-2023.
- Resolució de 15 de juliol de 2022, del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional, per la qual es dicten instruccions sobre **ordenació acadèmica i d'organització de l'activitat docent** dels centres de la Comunitat Valenciana que durant el curs 2022-2023 impartisquen cicles de Formació Professional Bàsica, de grau mitjà i de grau superior.
- Reglament UE 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques en allò que respecta al tractament de les seues dades personals i a la seua lliure circulació.
- Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de Dades Personals i digitals.
- Resolució de 28 de juny de 2018, de la Sotssecretària de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la que es dicten instruccions per al compliment de la normativa de protecció de dades en els centres públics de titularitat de la Generalitat.
- Reial Decret-Llei 6/2019, d'1 de març, de mesures urgents per garantir la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en l'ocupació.
- Reial Decret-Llei 8/2019, de 8 de març, de mesures urgents de protecció social i de lluita contra la precarietat laboral en la jornada de treball.

c) Contextualització.

Esta matèria s'imparteix en el **IES Historiador Chabàs**, que és un centre públic, ubicat a Dénia on s'imparteixen les etapes de Educació Secundària Obligatòria (ESO) i Batxillerat, així com Cicles Formatius de FP Bàsica, Grau Mitjà i Superior.

Per a l'elaboració d'esta programació s'han tingut igualment presents les característiques del centre i el seu entorn sociocultural i productiu, així com el diagnòstic inicial de l'alumnat i les seues característiques.

2. Objectius.

a) Generals del cicle

Els objectius generals són el conjunt de destreses, habilitats, actituds i coneixements que es pretenen aconseguir en l'alumnat a través del desenrotllament curricular de tots els mòduls professionals que componen el Cicle Formatiu i que es requerix que l'alumnat haja desenrotllat al finalitzar este.

El mòdul d' EIE contribueix a assolir els següents objectius establerts en el art. 9 del **RD 402/2020**, de 25 de febrer, **Tècnic de Guia de medi natural i de temps lliure** on es fixen els aspectes bàsics del currículum.

- Interpretar i seleccionar informació per elaborar documentació tècnica i administrativa.
- Detectar i analitzar canvis tecnològics per elegir noves alternatives i mantenir-se actualitzat dins del sector.
- Valorar les activitats de treball en un procés productiu, identificant la seua aportació al procés global per aconseguir els objectius de la producció.
- Reconèixer les oportunitats de negoci, identificant i analitzant demandes del mercat per crear i gestionar una xicoteta empresa.
- Utilitzar procediments relacionats amb la cultura emprenedora, empresarial i d' iniciativa professional, pera a realitzar la gestió bàsica d'una xicoteta empresa o emprendre un treball.

b) Específics del mòdul d' EIE

Són també denominats **resultats d'aprenentatge** (d'ara en avant, **RA**) i són les habilitats que l'alumnat ha d'anar adquirint per a anar desenrotllant les competències necessàries per a adquirir el títol. D'acord amb el RD Títol, són aplicables a la mencionada programació els RA següents:

RA1.- Reconeix les capacitats associades a la iniciativa emprenedora, analitzant els requeriments derivats dels llocs de treball i de les activitats empresarials.

RA2.- Definix l'oportunitat de creació d'una xicoteta empresa, valorant l'impacte sobre l'entorn d'actuació i incorporant valors ètics.

RA3.- Realitza les activitats per a la constitució i posada en marxa d'una empresa, seleccionant la forma jurídica i identificant les obligacions legals associades.

RA4.- Realitza activitats de gestió administrativa i financera bàsica d'una «pime», identificant les principals obligacions comptables i fiscals i complimentant la documentació.

3. Competències.

En la formació professional, molts dels continguts que aprén l'alumnat, no es sap si els va a utilitzar en un futur professional, donat que els conceptes tècnics canvien molt ràpid. Per la qual cosa, és necessari, preparar-lo per a que desenvolupen no sols competències tècniques, sinó altres capacitats com la seua autonomia, responsabilitat, capacitat crítica i anàlisi, és a dir, capacitats que donen resposta als **problemes de la vida real**, fomentant així, un **aprenentatge integral**.

En este escenari, la normativa contempla no solos unes **competències professionals o "tècniques"** necessàries per a la professió en la qual es forma, sinó també en unes **competències personals y socials o "competències transversals"** que fomenten l'adquisició d'actituds orientades a treballar en equip, l'autoaprenentatge, el processament d'informació i la comunicació i, el desenvolupament de la capacitat crítica amb sentit de la responsabilitat, destreses necessàries per a l'**empleabilitat** a dia de hui.

En definitiva, les competències es componen de:

1. Coneixements i experiències: **Saber fer**.
2. Habilitats i destreses: **Poder fer**. (coneixements aplicats).
3. Actituds: **Voler fer**.

Desenvolupant este conjunt de competències que, a continuació es detallen atenent a la normativa vigent, aconseguirem que el nostre alumnat arribe a l'excel·lència professional.

a) Competència general

La competència general que ha d'aconseguir tot l'alumnat a la finalització del cicle, es troba regulada en l'**art. 4 RD Títol**, sent esta la d'organitzar itineraris i guiar grups per entorns naturals de baixa i mitja muntanya, terreny nevad tipus nòrdica, cavitats de baixa dificultat, barrancs de baix risc, medi aquàtic e instal·lacions d'oci i aventura, progressant a peu i amb cordes, en bicicleta, en embarcacions i a cavall, ací como dinamitzar activitats de temps lliure, adaptant tot als participants, respectant el medi ambiente i garantitzant la qualitat i la seguretat.

b) Competències professionals, personals, socials

- Organitzar i desenvolupar el treball assignat mantenint unes relacions professionals adequades en l'entorn de treball.

- Mantindre un esperit constant d'innovació i actualització en l'àmbit del sector.

- Utilitzar els mitjos de consulta disponibles, seleccionant el mes adequat en cada cas, per resoldre en temps raonable supòsits no coneguts i dubtes professionals.

- Aplicar els protocols i normes de seguretat, qualitat i respecte al medi ambient en les intervencions realitzades.
- Complir amb els objectius de la producció, col·laborant amb l'equip de treball i actuant conforme als principis de responsabilitat i tolerància.
- Adaptar-se a diferents llocs de treball i noves situacions laborals originats per canvis tecnològics i organitzatius en els processos productius.
- Resoldre problemes i prendre decisions individuals seguint les normes i procediments establerts definits dins de l'àmbit de la seua competència.
- Exercir els seus drets i acomplir amb les obligacions derivades de les relacions laborals, d'acord amb el que estableix la legislació vigent.
- Crear i gestionar una xicoteta empresa, realitzant un estudi de viabilitat de productes, planificació de la producció i comercialització.
- Participar de forma activa en la vida econòmica, social i cultural, amb una actitud crítica i responsable.

4. Continguts.

Els continguts del mòdul d'EIE sobre els quals es plantejaran les diferents activitats seran proposats de forma combinada des de les distintes unitats didàctiques, complementant-se i interrelacionant-se, donant a la programació un major caràcter globalitzador.

Per eixe motiu, s'exposaran etapes de treball on s'abordaran els diferents continguts estructurats en cicles de treball des d'una vessant teòrica o conceptual, a altra vessant amb més continguts pràctics o procedimentals, sense deixar de banda els continguts actitudinals i transversals que complementen el currículum.

Les etapes, dins de les quals s'establiran cicles de treball, es corresponen amb:

1. EMPRENDRE. "FES ALGUNA COSA QUE NO S'HAJA FET"

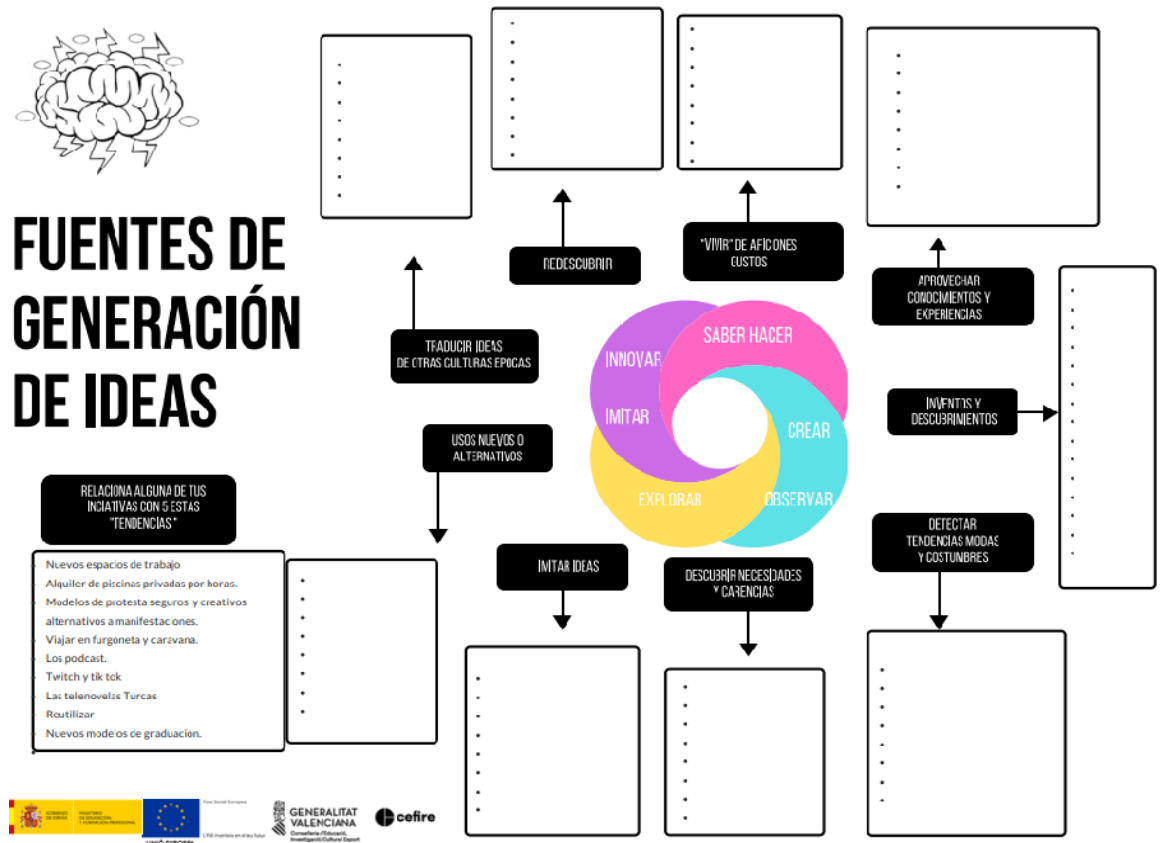
En esta etapa es realitzarà una immersió al món de l'emprenedoria. Es treballarà l'activació del pensament i la creativitat com a ferramenta fonamental del món emprenedor.

Es duran a terme activitats per a veure el potencial de l'alumnat com a persones emprenedores, entre d'altres:

- **EL Problema de la Vela:** Es desafia els grups a muntar una vela en una paret vertical.
- **El repte dels 5 euros:** Què faries per guanyar diners si sols tingueres 5 euros? Sense experiència, sense contactes, sense clients...
- **El balneari de Yesa:** Hauran de millorar la rendibilitat d'un negoci que amb el pas del temps ha anat a menys sense dur a terme grans inversions
- Jocs per a estimular el pensament lateral i la creativitat.
- "Selfie emprenedor/ra". Presentació al blog.

2. GENERACIÓ D'IDEES DE NEGOCI INNOVADORES I SOSTENIBLES.

Creació d'un **banc d'idees de negoci** i votació de les millors idees innovadores amb les quals es treballaran tot el curs, mitjançant el projecte d'emprenedoria Bik Idea. La idea haurà d'estar vinculada al cicle formatiu i als ODS. A més a més, hauran de crear el nom, el logo i l'eslògan.



Participació concurs: **IDEES + INNOVADORES. CEEI**. Centro Europeo de Empresas e Innovación de Valencia.

3. COMUNICACIÓ DE LA IDEA. "ELEVATOR PITCH".

Es tracta d'una dinàmica per a treballar la creativitat, la presa de decisions i el pensament crític mitjançant la creació i presentació d'un **Elevator Pitch** en el qual l'alumnat explique la seua idea de negoci generada en la fase anterior, en un temps no superior a 2 minuts.

4. L'EMPRESA I EL SEU ENTORN.

5. EL PLA DE MÀRQUETING.

6. PROJECTE D'EMPREDORIA: "BIK IDEA". DESENVOLUPAMENT DE LA IDEA DE NEGOCI. MATERIAL EMPREN. CEEI.

Planteja un itinerari a seguir, estructurat en quatre estadis o fases que mantenen una interacció i una dependència entre sí.

En cadascun d'ells es treballaran una sèrie de canvas, llenços o templates (plantilles) en els quals s'utilitzaran post-its (físics o virtuals) que es podran posar o llevar. La idea és que en tot moment es pugui anar avant o enrere, per a introduir, modificar o eliminar i així, anar depurant la idea i progressant en la definició del model de negoci.

Itinerario

MAPEAR	EXPLORAR	CONSTRUIR	TESTEAR
COMPAÑÍA 1.Cinco porqués	INVESTIGACIÓN 3.BenchMarking 4.Entrevista Cualitativa	IDEAR 7.Brainstorming	TÉCNICAS 10. Entrevista cualitativa
CLIENTE /MERCADO 2.Stakeholders Maps	SÍNTESIS 5.Persona 6.Mapa de empatía	HERRAMIENTAS 8.Modelo de Negocio 9.Storyboard	

- FASE MAPEAR. “ABRE CAMINOS NUEVOS. ATRÉVETE”

- Canvas: “**Cinc perquè**”: Es tracta de definir la proposta de valor de la idea de negoci innovadora, incorporant un dels 17 ODS.
- Canvas: “**Stakeholders**”: Es tracta, per una banda de buscar el client o persona que millor vaja a rendibilitzar la nostra idea de negoci i per altra, buscar altres grups que puguin tindre vinculació amb la nostra idea i que també ens ajuden a rendibilitzar-ho.

- FASE EXPLORAR. “TU IDEA DE NEGOCIO ES BRUTAL. ¿OPINA LO MISMO TU CLIENTE?”

- Canvas: “**Benchmarking**”: Es tracta de buscar empreses competidores en l'exterior a les quals podria arrabassar la seua clientela a través del meu producte, bé per ser nou, alternatiu o fàcilment reemplaçable. Ens orienta sobre les empreses que hi ha en l'exterior.
- Canvas: “**Entrevista qualitativa**”: Permet tindre contacte amb l'exterior i començar a contrastar si les hipòtesis de partida es van confirmant o existeixen aspectes nous en els quals s'ha d'aprofundir.
- Canvas: “**Persona**”: Es crea un model de persona arquetip interessada en el nostre producte i s'analitzen les seues necessitats, desitjos, comportaments.
- Canvas: “**DAFO**”. Este és un anàlisi de la situació de partida del projecte. També podem abordar l'anàlisi **CAME** per determinar les estratègies a seguir.

- FASE CONSTRUIR. “LANZAMIENTO DE PRUEBA PILOTO”.

- Canvas: “**Brainstorming**”: Planteja totes les idees possibles perquè la proposta de valor es transforme en una realitat i en una utilitat per als nostres clients
- Canvas: “**Model de negoci**” (BMC): En este llenç, l'alumnat representarà les àrees claus d'una empresa i la seua viabilitat per tindre una visió de conjunt.

- FASE TESTEAR. “SAL AL EXTERIOR”.

- Canvas: “**Entrevista qualitativa**”/ “Test d'usuari”: Contacte amb l'exterior per a contrastar informació i veure quins aspectes cal confirmar, modificar o eliminar.

7. ANÀLISI DE COSTOS. PLA D'INVERSIONS. PLA DE FINANÇAMENT.

8. FORMA JURÍDICA Y TRÀMITS DE CONSTIUCIÓ.

5. Unitats didàctiques.

a) Organització de les unitats didàctiques.

U.D.1.-Emprenedor i idea empenedora.

U.D.2.- L'empresa i el seu entorn.

U.D.3.- El pla de màrqueting.

U.D.4.- El pla operatiu i de recursos humans .

U.D.5.-Anàlisi de costos. Pla d'inversions. Pla de finançament.

U.D.6.- Forma jurídica i tràmits de constitució. Impostos i documentació administrativa.

b) Distribució temporal de les unitats didàctiques.

1ª avaluació: Unitats didàctiques 1, 2, 3

2ª avaluació: Unitats didàctiques 4,5 i 6.

*L'organització i la distribució temporal de les UD podrà variar en funció de les circumstàncies que sorgisquen al llarg del curs.

6. Metodologia. Orientacions didàctiques.

a) Metodologia general i específica.

La metodologia en el aula ha d'anar canviant a poc a poc. L'escenari conegut com a "**classes magistrals**", on l'alumnat simplement escolta i aprèn el que diu el docent, no sembla el més propici per a l'aprenentatge significatiu. La tendència és que l'alumnat es convertisca en el protagonista del seu propi aprenentatge. **L'alumnat ha de ser competent en el seu dia a dia**, desenvolupant totes les seues dimensions: la personal, la social i la professional, mitjançant la reflexió, la planificació i la recerca de solucions per als problemes reals.

Per la qual cosa, es fa necessari introduir en esta programació, **metodologies àgils i actives** on els continguts construisquen destreses d'aprenentatge que **faciliten** a l'alumnat les **ferramentes** necessàries per afrontar la **formació** en la seua vida laboral i personal i alhora, adaptar-se als **canvis** amb els quals es pot trobar.

En els cicles de formació professional, les metodologies àgils i actives (on poden planificar-se tots els **RA**), son les que més s'apropen a les diferents **realitats professionals** de la societat actual. Destaquem:

-Aprentatge col·laboratiu basat en projectes (ACBP).

Esta metodologia afavoreix la possibilitat d'interrelacionar diferents mòduls professionals. Pot utilitzar-se com una estratègia més en el procés d'ensenyament-aprenentatge. Pot aplicar-se en un mòdul o part d'ell o integrar-se en el currículum d'un cicle formatiu. L'ACBP és una estratègia metodològica que implementa un conjunt de **tasques** basades en la **resolució de preguntes** o problemes reals (reptes), mitjançant un **procés d'investigació** o creació per part de l'estudiant (autonomia, cooperació) i que finalitza amb un **producte final** presentat front els demés (**difusió**).

Esta metodologia pretén que l'alumnat adquireisca de forma més ampla, una sèrie de valors i competències necessàries per al desenvolupament personal i professional.

-Design Thinking o pensament de disseny.

Situa l'alumnat com un eix de tot el procés. El més important és la **comprensió profunda** (qualitatiu), per damunt de l'acumulació de dades (quantitatiu). Si, a més, sumem a este enfocament, equips de treball heterogenis, ens trobarem davant una vertadera ferramenta de **co-creació**, on la veu de l'alumnat és essencial. Es tracta d'un canvi radical on passem de dissenyar PER A l'alumnat, a dissenyat AMB l'alumnat.

-Aprentatge cooperatiu.

Una estructura cooperativa en el aula és aquella organització que genera **interacció i interdependència positiva** entre l'alumnat en **grups heterogenis** de treball que persegueixen un **mateix objectiu**. Cada alumne/a es responsabilitza del seu treball i es compromet amb la resta de l'equip. Es treballa el **win-win**. Característiques:

- **Compromís** per part de tots els membres del grup en la tasca que deuen abordar.
- Sentiment de **pertinença** al grup.
- **Pràctica conjunta**, col·laboració, interacció.
- **Construcció col·laborativa de coneixement**.
- Permet acomodar els diferents **estils d'aprenentatge** dels estudiants.
- Promou el desenvolupament de la capacitat per a **raonar de forma crítica, escriure i parlar amb claredat**.
- Incrementa la **satisfacció** i facilita un **major rendiment acadèmic**.
- Prepara als estudiants per al món del **treball actual**.

-Metodologia Scrum

És una metodologia àgil utilitzada en el **desenvolupament de projectes**. Es divideix per **etapes** on l'equip pot obtenir millors resultats que treballant de forma tradicional i s'estructura en cicles de treball anomenats **sprints**. La disposició en el aula deurà propiciar un alt nivell de comunicació. Els membres de cada grup hauran de conèixer-se bé.

Es tracta d'una **col·lecció de processos** a través dels quals es gestiona el Projecte i es motiva el grup.

El docent adquireix un rol diferent: planifica, desenvolupa i avalua l'ensenyament. Crea escenaris oberts i flexibles, promovent el desenvolupament professional i la formació de comunitats d'aprenentatge. S'assegura que tots els membres del seu grup realitzen tasques i gestiona la resolució de problemes o dificultats des d'el propi equip.

Beneficis de Scrum:

- Propicia la realització de projectes de qualitat.
- Fomenta la col·laboració entre estudiants i un adequat treball en equip.
- Fa més a cadascun dels integrants del grup sobre el treball propi i dels demés.
- Promou la creativitat i la solució de problemes.

- Aprenen a aprendre.
- Adquireixen una major autonomia.
- S'optimitza el temps amb major efectivitat.
- Es comprèn millor la matèria d'estudi.
- Es fomenta la diversitat.

-Investigació de camp (Fora de l'aula).

Pasos per a la investigació:

1. **Determinar una àrea d'interés** relacionada amb el cicle formatiu, (motivats per lectures, observació, comentaris, etc.); per exemple, "la pesca".
2. **Formular una pregunta** que, per una banda, es pugui respondre i, per altra, pagui la pena estudiar-la; per exemple, "quina cosa passa des de que el peix està a la mar fins que aplega a la taula?"
3. **Detallar al màxim la pregunta**; per exemple, "quines persones estan implicades des de que el peix està a la mar fins que aplega a la taula?"
4. **Buscar la informació** necessària per a respondre a la pregunta; per exemple, "professions de la mar", "llocs relacionats amb la pesca i la venda de peix", etc.
5. **Preparar la investigació**; per exemple, qüestionaris per als pescadors/res, fulles d'observació per la llotja, noms dels peixos a la pescateria, etc.

-Aprentatge servici (Fora de l'aula).

Esta metodologia **uneix l'aprenentatge amb el compromís social**. Es tracta d'aprendre realitzant un servici a la comunitat, on l'alumnat aprèn a treballar necessitats reals de l'entorn amb la finalitat de millorar-lo. Claus:

1. Formar ciutadans capaços de millorar la societat i no sols el seu currículum personal.
2. Desenvolupar en els estudiants la capacitat per provocar canvis en el seu entorn i contribuir a fer un millor món. Per exemple, arreglar un parc o atendre la soledat de les persones grans o organitzar una donació de sang en una població.

No és tracta sols d'una metodologia d'aprenentatge, sinó també d'una filosofia que reconcilia la qualitat educativa i la inclusió social.

b) Activitats i recursos didàctics i organitzatius

Al llarg de cada unitat didàctica es realitzaran distintes activitats per a facilitar la seua comprensió per part de l'alumne. Les activitats seran:

- Individuals i grupals .
- D'avaluació inicial, introducció i descobriment.
- De formació durant el procés, desenvolupament, anàlisi o estudi de casos, destinades a desenvolupar habilitats i destreses més complexes.
- D'aplicació, resum i consolidació, destinades a aplicar, mesurar, avaluar o situar allò après en una estructura més amplia i adquirir capacitats que siguen transferibles a altres situacions el més pròxim a les reals.

Material facilitat pel programa EMPRÉN:

- Idees de negoci innovadores nascudes a la formació professional.
- Entrevistes a persones emprenedores.
- Tècniques per a generar idees de negoci emprenedores.
- Altres vies per a trobar idees de negoci emprenedores mitjançant l'anàlisi de les tendències.
- Concurs d'Idees Innovadores. CEEI

Per a desenvolupar el Projecte de BIK IDEA. CEEI

- Plantilles/Canvas, en format físic o digitalitzat.
- Fitxes d'aprenentatge cooperatiu.
- Recursos CEEI : Fitxes, models de negoci, manuals, ponències, infografies, vídeo càpsules i guies de les diferents activitats que conformen les famílies professionals del centre.

Es recomana el llibre “**EMPRESA E INICIATIVA EMPRENEDORA**” de l'editorial **EDITEX**, per seguir l'assignatura i fer les activitats.

En la pràctica docent diària, es poden emprar també altres recursos com la pissarra, ordinador, canó projector, vídeos, textos periodístics, cine, anuaris estadístics, premsa, revistes, blogs,...

Al llarg del curs s'utilitzarà aquesta metodologia seguint la línia d'actuació del Departament, amb la intenció d'interioritzar els continguts del mòdul i desenvolupar les actituds i els procediments.

c) Activitats i estratègies d'ensenyança i aprenentatge.

La metodologia aplicada es traduirà en l'aula desenvolupant les unitats d'acord amb el següent esquema de treball:

- **Introducció a la fase/etapa de treball amb l'objectiu de motivar els alumnes:** Exposició per part de la professora dels continguts que es van a treballar, a fi de proporcionar una visió global.

- **Anàlisi dels coneixements previs dels alumnes:** Mitjançant una sèrie de preguntes inicial, el professor realitzarà una avaluació preliminar dels coneixements de partida del alumnat. D'aquesta manera l'alumnat entrarà en contacte amb el tema i el professorat identificarà els coneixements previs que posseeix el grup d'alumnes, amb la qual cosa podrà introduir les modificacions necessàries per a atendre les diferències i, sobretot, per prevenir.

- **Exposició de continguts i desenvolupament de la matèria.** La professora desenvoluparà els continguts essencial, mantenint l'interès i fomentant la participació de l'alumnat. Quan ho estime oportú, i en funció dels interessos, demandes, necessitats i expectatives dels i les alumnes, podrà organitzar el tractament de determinats continguts de forma agrupada, o reestructurar-los, de manera que els facilite la realització d'aprenentatges significatius.

- **Treball individual dels alumnes exercint les activitats proposades:** Els alumnes realitzaran distints tipus d'activitats, per a assimilar i reforçar el que han après. Aquestes activitats se succeeixen en el desenrotllament dels continguts, refermant els conceptes principals i la generalització dels mateixos. Tot això realitzat davall la supervisió personal

del professor, que analitzarà les dificultats i orientarà i proporcionarà les ajudes necessàries. Tot i que en les noves metodologies actives i àgils, els treballs individuals a poc a poc van reduint-se.

- **Treball en xicotets grups:** Els alumnes duran a terme activitats en xicotets grups per a desenvolupar un treball cooperatiu. Els treballs més importants seran el projecte de "Bik Idea" i la participació en jocs de simulació empresarial.

- **Resum i síntesi dels continguts:** En finalitzar cada fase/etapa es sintetitzaran les principals idees exposades i es repassarà el que el alumnat ha comprés.

d) Activitats Complementàries i extraescolars

A continuació es presenten aquelles **activitats complementàries** al normal desenvolupament del mòdul, les quals seran dutes a terme sempre que siga possible tenint en compte els recursos disponibles, el temps i l'organització del departament.

- Visita a L'EDEM, on realitzaran tallers d'emprenedoria (LEGO) i xarrades amb emprenedors/res.

- Xarrades amb experts de diferents àmbits.

Pel que fa a les **activitats extraescolars** que, per la seua naturalesa, estan pensades per a realitzar-se fora de l'aula, pensem que són de vital importància perquè actuen de nexes entre la realitat acadèmica dels i les alumnes i l'entorn laboral en el qual de manera imminent es van a veure immersos.

La seua realització estarà condicionada per l'organització del propi curs, la possibilitat de concertar les visites i tenint sempre en compte el desenvolupament normal de la resta de mòduls que conformen el cicle formatiu. És per això, que este departament deixa oberta la possibilitat a altres activitats semblants en el cas que es produïsquen sempre tenint en compte el procediment necessari per a la seua realització.

- Conferències i xarrades sobre emprenedoria

7. Avaluació de l'alumnat.

a) Criteris d'avaluació.

Els criteris d'avaluació corresponents a cadascú dels resultats de aprenentatge són els següents:

1. Reconeix les capacitats associades a la iniciativa emprenedora, analitzant els requeriments derivats dels llocs de treball i de les activitats empresarials.

a) S'ha identificat el concepte d'innovació i la seua relació amb el progrés de la societat i l'augment en el benestar dels individus.

b) S'ha analitzat el concepte de cultura emprenedora i la seua importància com font de creació d'ocupació i benestar social.

c) S'ha valorat la importància de la iniciativa individual, la creativitat, la formació i la col·laboració com requisits indispensables per tindre èxit en l'activitat emprenedora.

d) S'ha analitzat la capacitat d'iniciativa en el treball d'una persona ocupada en el sector.

e) S'ha analitzat el desenvolupament de l'activitat emprenedora en el sector.

f) S'ha analitzat el concepte de risc com element inevitable de tota activitat emprenedora.

g) S'ha analitzat el concepte de empresari i els requisits i actituds necessàries per desenvolupar l'activitat empresarial.

h) S'ha descrit la estratègia empresarial relacionant-la amb els objectius de l'empresa així com amb l'avantatge competitiu.

i) S'ha definit una determinada idea de negoci de l'àmbit de referència, que servirà de punt de partida per a l'elaboració d'un pla d'empresa.

2. Defineix l'oportunitat de creació d'una petita empresa, valorant l'impacte sobre l'entorn d'actuació i incorporant valors ètics.

a) S'han descrit les funcions bàsiques que es realitzen en una empresa i s'ha analitzat el concepte de sistema aplicat a l'empresa.

b) S'han identificat els principals components de l'entorn general que rodeja a l'empresa; en especial l'entorn econòmic, social, demogràfic i cultural.

c) S'ha analitzat la influència en la activitat empresarial de les relacions amb els clients, amb els proveïdors i amb la competència com principals integrants de l'entorn específic.

d) S'han identificat els elements de l'entorn d'una «pime» del sector.

e) S'han analitzat els conceptes de cultura empresarial i imatge corporativa, i la seua relació amb els objectius empresarials.

f) S'ha analitzat el fenomen de la responsabilitat social de les empreses i la seua importància com un element de l'estratègia empresarial.

g) S'ha elaborat el balanç social d'una empresa del sector, i s'han descrit els principals costos socials en que incorren aquestes empreses, així com els beneficis socials.

h) S'han identificat, en empreses del sector, pràctiques que incorporen valors ètics i socials.

i) S'ha portat a terme un estudi de viabilitat econòmica i financera d'una «pime» del sector.

3. Realitza les activitats per la constitució i posada en marxa d'una empresa, seleccionant la forma jurídica i identificant les obligacions legals associades.

a) S'han analitzat les diferents formes jurídiques de l'empresa.

b) S'ha especificat el grau de responsabilitat legal dels propietaris de l'empresa en funció de la forma jurídica elegida.

c) S'ha diferenciat el tractament fiscal establert per les diferents formes jurídiques de l'empresa.

d) S'han analitzat els tràmits exigits per la legislació vigent per la constitució d'una «pime».

e) S'ha realitzat una recerca exhaustiva de les diferents ajudes per la creació d'empreses del sector en la localitat de referència.

f) S'ha inclòs en el pla d'empresa tot allò relatiu a l'elecció de la forma jurídica, estudi de viabilitat econòmic-financera, tràmits administratius, ajudes i subvencions.

g) S'han identificat les vies d'assessorament i gestió administrativa externes existents a l'hora de posar en marxa una «pime».

4. Realitza activitats de gestió administrativa i financera bàsica d'una «pime», identificant les principals obligacions comptables i fiscals i complimentant la documentació.

a) S'han analitzat els conceptes bàsics de comptabilitat, així com les tècniques de registre de la informació comptable.

b) S'han descrit les tècniques bàsiques d'anàlisi de la informació comptable, en especial en allò referent a la solvència, liquiditat i rendibilitat de l'empresa.

c) S'han definit les obligacions fiscals d'una empresa del sector.

d) S'han diferenciat els tipus d'impostos en el calendari fiscal.

e) S'ha complimentat la documentació bàsica de caràcter comercial i comptable (factures, albarans, notes de comanda, lletres de canvi, xecs i altres) per una «pime» del sector, i s'han descrit els circuits que dita documentació recorre en la empresa.

f) S'han identificat els principals instruments de finançament bancària.

g) S'ha inclòs l'anterior documentació en el pla d'empresa.

b) Instruments d'avaluació.

Els instruments i tècniques d'avaluació comporten un procés de recollida **constant** d'informació amb la finalitat d'avaluar unes conductes que posen de manifest el grau i les maneres amb les quals l'alumnat realitza l'aprenentatge dels diferents continguts i de les que es poden obtenir **evidències** significatives del grau de desenvolupament del **perfil**

competencial.

Estos instruments avaluaran els **criteris d'avaluació** i no els continguts. Les activitats específiques avaluablestaran associades a un o diversos criteris d'avaluació com a referència per a la seua valoració.

Hi ha moltes tècniques i instruments per a avaluar en la Formació Professional i variaran **segons el moment**, l'aspecte que vulgam avaluar i la finalitat perseguida.

Cal tenir en compte que les activitats específiques que s'exposen a continuació són també activitats d'ensenyament-aprenentatge, donat que no sols ens serviran per a valorar el coneixement i la destresa adquirides, sinó també allò que ens **faltaria per aconseguir** i que compliria una funció formativa per al docent i, amés, una funció reguladora de l'estudi i comprensió per part de l'alumnat.

Avaluació	Objectiu	Amb què avaluar?	Moment
Inicial o Diagnòstica.	<ul style="list-style-type: none">- Coneixements previs, motivacions i interessos.- Diagnosticar dificultats.	<ul style="list-style-type: none">- Debats, xerrades.- Proves escrites.- Qüestionaris.- Dinàmiques de grup.	En iniciar cada etapa de treball.
Formativa.	<ul style="list-style-type: none">- Comprovar la consecució dels objectius proposats i l'evolució de l'alumnat.- Caràcter regulador, orientador i autocorrector del procés formatiu.	<ul style="list-style-type: none">- Qüestionaris.- Entrevistes.- Enquestes.- Observació directa y sistemàtica.- Proves orals o escrites.- Exposicions.- Pràctiques.- Rúbriques.	En qualsevol moment del procés d'ensenyament.
Final	<ul style="list-style-type: none">- Comprovar el grau de desenvolupament i els resultats d'aprenentatge.	<ul style="list-style-type: none">- Qualsevol de les anteriors.	Al final de cada etapa de treball, trimestre o curs.
Autoavaluació i Coavaluació.	<ul style="list-style-type: none">- Fer-los partícips del seu procés d'aprenentatge.- Grau de satisfacció.	<ul style="list-style-type: none">- Escales d'autovaloració.- Entrevistes personals.- Fulla de valoració d'equip.- Debats finals.	Al final de cada trimestre i curs.

c) *criteris de qualificació.*

Constitueixen els aspectes sobre els quals anem a qualificar i valorar quantitativament l'alumnat al llarg del curs.

En Formació Professional, els criteris deuen fer-se públics i ser presentats a l'alumnat i a les seues famílies en cas de ser menors d'edat a principi de curs per a que siguin coneixedores.

Per este motiu, es dissenyarà un document resum per a entregar a l'alumnat els primers dies de classe o per a col·locar en el tauler informatiu de l'aula o en la Plataforma AULES.

A continuació, es detallen els criteris de qualificació d'esta programació didàctica amb caràcter global per a tot el curs, detallant els percentatges de qualificació o el valor assignat.

Treballs, activitats, reptes, jocs, templates i projectes	Proves objectives	Autoavaluació.	Coavaluació
Activitats realitzades a l'aula i a casa.	Proves objectives orals o escrites.	Escales d'autovaloració.	Full valoració company s.
Qüestionaris.	Proves de comprensió de cada bloc	Quadern d'aprenentatge.	Debats finals.
Aportació voluntària de treballs per part dels alumnes	Exposicions de treballs individuals o en grup.		
Treballs obligatoris.			
Treballs material programa: Emprén.			
Resolució d'activitats proposades al llibre d'EIE i pel propi professor.			
Desenvolupament projecte: " BIK Idea". CEEI.			
Participació en jocs d'EIE			

En concret, els percentatges a aplicar per a la qualificació de l'alumnat i l'obtenció de la nota, seran els següents:

- Proves objectives: **30%** en funció de les necessitats de la matèria.
 - Treballs, activitats, reptes, jocs, *templates* i projecte si altres treballs de diversa índole, amb caràcter obligatori assenyalat en Aules: **60%**.
 - Autoavaluació: **5%**.
 - Coavaluació: **5%**
- Per a l'aplicació d'aquests percentatges, i poder obtenir una qualificació positiva en el mòdul, caldrà que l'alumnat **obtinga almenys un 4** en cada apartat, per poder realitzar-li la nota **mitjana**.
- La presentació de qualsevol treball activitat, repte jocs o templates, fins a 5 dies **fora del termini restarà 1** punt de la seua nota. A partir de 5 dies fora del termini ja no es podrà presentar.
- En cas de que el professorat observe **indicis de copia a altre company/a** o de la utilització d'algun material de suport extra durant les proves o exàmens no autoritzat pel professorat, la prova quedarà automàticament suspesa.
- La qualificació del mòdul serà numèrica de 1 a 10. En el butlletí, la nota es posa sense decimals, **per aprovar hi ha que traure mínim un 5** o més.
 - Totes les activitats, templates, treballs i proves que s'indiquen com **obligatòries** s'han de realitzar i entregar, excepte causa de força major degudament justificada, **la no presentació o no concurrència a una prova** sense la corresponent justificació **oficial** acreditativa, suposarà la **no superació de l'avaluació**. Si es tracta d'una falta justificada de forma oficial, el professorat establirà el dia per a que l'alumne/a pugui realitzar l'examen
 - **La nota final de cada avaluació** serà una **nota ponderada**, és a dir, s'obindrà segons la importància de totes les proves, tant teòriques com a pràctiques, tant grupals com a individuals realitzades durant el trimestre.
 - L'alumnat que **no supere alguna avaluació** al final de cada **trimestre**, haurà de concórrer a la recuperació ordinària de juny, en la que haurà de realitzar una prova específica especialment dissenyada per aquest alumnat que podrà consistir tant en examen com o amb unes activitats complementàries o treballs que li seran proposades pel professorat.
 - **L'avaluació ordinària de juny** permetrà examinar-se de les avaluacions que l'alumnat no haja superat al llarg del curs.
 - **En l'avaluació extraordinària**, l'alumnat amb alguna avaluació pendent, s'examinarà de **tota** la matèria del curs.
 - Per obtenir **la qualificació final del mòdul**, es realitzarà la **mitjana aritmètica de les qualificacions obtingudes en cadascun dels trimestres**. Es tindrà en compte la progressió dels estudiants durant el curs i els continguts treballat en cada trimestre.
 - L'assistència regular a classe és obligatòria, i el legislador en la Resolució de 15 de juliol de 2025 per la qual es dicten instruccions d'inici de curs per als centres que imparteixen Cicles Formatius, ha previst un percentatge del 15% de faltes màxim per

a tenir dret a l'avaluació continua. Per tant, l'alumnat que supere aquesta xifra, tant amb faltes justificades, com no justificades, **perdrà el dret a aquesta avaluació continua. Les conseqüències d'aquesta pèrdua seran les següents:**

- L'alumnat no podrà presentar-se a les avaluacions al final de cada trimestre i haurà de concórrer a l'avaluació final ordinària, en la que haurà de realitzar una prova específica especialment dissenyada per aquest alumnat que podrà consistir tant en examen com o amb unes activitats complementàries o treballs que li seran proposades pel professorat.

Es considera retard fins a 10 minuts. 3 retards suposen una falta d'assistència. A partir de 10 minuts, l'alumnat no podrà entrar a l'aula i haurà d'esperar fins la següent sessió, considerant-se com a falta d'assistència.

d) Pla de recuperació.

Concreció del programa de recuperació del mòdul d'EIE per al curs 2022/2023.

L'alumnat que tinga pendent el mòdul d'EIE, per tal d'assolir els mínims exigits, haurà de:

- Posar-se en contacte amb el professorat d'EIE del seu grup de referència.
- Realitzar el pla de recuperació proposat pel professorat del mòdul. Aquestes activitats constituïran el **60 %** de la qualificació final en cas que estiguen correctament resoltes.
- Realitzar la prova final oral o escrita. Aquesta prova constituïrà el **40%** .

e) Activitats de reforç i ampliació.

Per als alumnes que ho requereixen, es podrien adoptar les mesures següents:

- Realització d'**activitats de reforç**; Es facilitarà als i les alumnes que ho necessiten exercicis extra que posteriorment seran corregits.
- Classes extraordinàries quan les disposicions horàries ho permeten.

Es plantejaran **activitats d'ampliació** dels coneixements que es presentaran com a activitats voluntàries i que tindran una repercussió positiva en la nota de cada trimestre. Aquestes activitats podran sumar fins a 0,5 punts a la nota obtesa en cada trimestre i consistiran en treballs individuals d'investigació, visionat i anàlisi de pel·lícules o en la lectura de llibres relacionats amb la matèria. L'alumnat també podrà proposar alguna activitat relacionada amb el mòdul no contemplada per la professora.

8. Mesures d'atenció a la diversitat i a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.

Aquesta programació és oberta i flexible per a atendre a la diversitat de l'alumnat i ha de desenrotllar-se amb unes finalitats bàsiques: previndre l'aparició o evitar la consolidació de les dificultats d'aprenentatge.

L'educació inclusiva part de la base que cada alumne té necessitats úniques i la consideració de la diversitat com un valor positiu que millora i enriqueix el procés d'aprenentatge i ensenyança. És per això que, tal com determina el Decret d'Inclusió 104/2018, de 27 de juliol, del Consell garantix l'equitat i la inclusió educativa, s'establixen 4 nivells de mesures de respostes educatives que contribuïxen a la personalització del procés educatiu.

Pel que fa a la present programació ens trobem amb mesures de resposta educativa del nivell II que es dirigeixen a tot l'alumnat d'un grup classe que impliquen suports ordinaris ja que es dóna resposta a la diversitat de tot l'alumnat del grup, s'establixen activitats d'ampliació i reforç per al desenrotllament competencial i la prevenció de dificultats d'aprenentatge així com actuacions transversals que fomenten la igualtat, la convivència, la salut i el benestar.

Per a l'alumnat que requerisca un suport educatiu ordinari per part del professorat aplicarem les següents mesures d'actuació metodològiques en l'aula:

1. Estratègies d'ensenyança-aprenentatge:

- Introduir de forma planificada l'ús de tècniques metodològiques actives i àgils que promoguen la participació i ajuda entre alumnat.
- Ús d'estratègies per a centrar l'atenció del grup: accentuant informació, posant l'èmfasi en algun contingut amb l'entonació, gestos o moviments; reiterant informació amb pauses i canvis de ritme en la dinàmica.
- Dissenyar activitats àmplies, que tinguin diferents graus de dificultat i que permeten diferents possibilitats d'execució i expressió.
- Assignació flexible de temps en funció de les dificultats trobades en l'alumnat.

2. Reforços grupals: Agrupaments flexibles en la classe i aprenentatge cooperatiu.

3. Reforços individuals: Activitats de reforç i ampliació.

4. Recursos materials: Seleccionar el material que puga ser utilitzat per tot l'alumnat indistintament.

No obstant això, en algun cas, i atenent a necessitats educatives més concretes o específiques, serà necessari comptar amb la implicació del Departament d'Orientació per a concretar un pla de treball.

9. Elements transversals

La transversalitat educativa fa referència a determinades ensenyances que estan presents en totes les àrees del currículum amb la finalitat de contribuir a la formació integral de l'alumnat, i a la preparació del mateix per a integrar-se en la societat. Els aprenentatges relacionats amb els valors transversals contribueixen de manera especial a l'educació en valors morals i cívics, a la formació integral de l'alumnat. Els temes transversals que es poden treballar de forma completa en les diferents unitats didàctiques del mòdul són:

a) Foment de la lectura. Comprensió lectora. Expressió oral i escrita.

La lectura ha de respondre a l'objectiu **llegir per a aprendre**. És molt important remarcar i assenyalar que la competència lectora no és uniforme, al contrari, és una competència asimètrica: un individu no té desenrotllades les mateixes habilitats de lectura en diferents tipus de text, per la qual cosa és fonamental treballar diferents tipus de textos i situacions de lectura a diferents nivells.

El valor de la lectura ho podem veure des d'una triple perspectiva:

- Permet comprendre la informació continguda en els textos i assimilar-la d'una manera crítica.
- Estimula la imaginació, és font de plaer i ajuda al pensament abstracte.
- Contribueix a conservar i millorar la competència comunicativa, tant oral com escrita, que

han d'aconseguir els nostres alumnes.

Per tot açò, es pretén despertar l'interès de l'alumnat per la lectura en general i per aquelles lectures que, en particular, es troben relacionades directament amb els continguts arrellegats en esta programació.

De la mateixa manera, es persegueix desenrotllar en l'alumnat l'esperit crític a través de les activitats que es proposen sobre estes lectures, així com també millorar la capacitat d'expressió verbal (oral i escrita) i de comprensió. Amb tot açò, es vol contribuir al desenrotllament de les pròpies opinions de l'alumnat així com també procurar per la seua banda un estudi autònom que actue afavorint la seua maduresa personal.

Les línies bàsiques d'actuació en la programació seran les següents:

- 1.- Desenrotllament de la competència lectora prestant especial atenció al vocabulari clau del mòdul.
- 2.- Dinamització de la lectura, per exemple, a través de la lectura de notícies relacionades amb una unitat, facilitant a l'alumnat bibliografia i recursos disponibles en qualsevol suport que siguin adequats al seu nivell.
- 3.-Lectura de llibres relacionats amb la matèria i seleccionats pel professorat.

b) Ferramentes digitals que promouen i optimitzen les metodologies actives.

“Aprendre fent”

En l'actualitat, podem fer ús de molts recursos i ferramentes gratuïtes per a produir i editar continguts de diversos tipus, des de un text fins a imatges o vídeos, passant per àudios, presentacions o infografies. Per exemple:

- AULES FP. GVA. Mitjançant esta plataforma, es durà a terme tota la programació del curs, incloent les proves objectives i servirà com a mitjà de comunicació entre el docent i l'alumnat, preservant la privacitat de la informació.
- MIRO: Pissarra en línia per a col·laboració remota.
- JAMBOARD: Pissarra en línia per a col·laboració remota.
- NEARPOD: Presentació guiada a través de dispositius amb capacitat de connectar-se a Internet.
- MENTIMETER: Aplicació amb moltes possibilitats de treball.
- SOCRATIVE: Realitza avaluacions.
- GENIALLY: Crea activitats interactives.
- EDUCAPLAY: Crea activitats interactives.
- Canva: Crea activitats interactives.
- PIXTON: <http://www.pixton.com/> : Es tracta d'una ferramenta amb una estètica gràfica acurada amb la qual es poden realitzar còmics a color de manera senzilla i obtenint molt bons resultats. Afegeix l'avantatge d'estar en espanyol. S'accedeix creant un usuari o amb un compte de Google. Poden utilitzar-se plantilles, personatges i fons preestablerts i ofereix diverses opcions de configuració de gestualitat facial i corporal. Permet guardar els canvis i reprendre l'edició en futures sessions.

C) *Emprenedoria.*

Com a eix principal es treballarà al llarg del curs la competència de l'emprenedoria: **LA CREATIVITAT**, donat que les idees creatives generen, per una banda **innovació**, avantatges competitives, riquesa per a la societat i, per altra banda, la major font de **motivació** que podem oferir al nostre alumnat.

L'objectiu d'esta programació és convertir els estudiants, futurs emprenedors en el sentit més ampli del terme, en **líders creatius** i innovadors, capaços de generar noves **idees**.

Per tal de formar un líder creatiu i innovador, es deu dur a terme un canvi en el comportament: **pensar diferent**, utilitzant el pensament associatiu, **divergent o lateral**.

Però per a pensar diferent es deu **actuar diferent** i plantejar preguntes que desafien l'estatus quo", el que està establert. Per tal d'aconseguir-ho, com a focus de l'activitat creadora hauran de combinar-se accions com: **preguntar, observar, crear xarxes de persones i experimentar**, accions que desencadenen el pensament associatiu o divergent que genera nous productes, servicis, processos o models de negoci. Tot això es durà a terme, principalment, mitjançant el projecte Bik Idea.

Es tracta, sobretot, d'una **habilitat de comportament**, d'una actitud front la vida, marcada pel desig de canviar el que està establert, la capacitat d'assumir el risc per a que el canvi es produísca, considerant el fracàs com un vehicle d'aprenentatge, sense por a les errades, perquè són una part més del camí cap a l'èxit.

“El líder creatiu fa l'empresa“.

c) *Educació cívica i constitucional.*

Amb l'objectiu d'aconseguir un desenvolupament integral del l'alumnat per a la seua integració en la societat, és necessari, al mateix temps que s'introdueixen els continguts "científics", una educació en valors. Aquest tipus de continguts tenen un caràcter transversal al llarg de tot el curs i han d'estar presents en totes les matèries.

El món empresarial juga un paper cada vegada més important en la configuració de valors i actituds, influint en les accions dels individus. Els temes transversals inclosos en la programació són els següents:

- **Educació al consumidor:** S'intentarà conscienciar l'alumne cap a un consum responsable despertant en ell una actitud crítica cap a l'excessiu "consumisme".

- **Educació moral i cívica:** El desenvolupament dels treballs ha d'ajudar els alumnes a aprendre a treballar en grup respectant les opinions dels altres per a així contribuir a aconseguir una convivència pacífica en societat.

- **Educació ambiental:** L'impacte dels actuals sistemes de producció sobre el medi ambient és evident, pel que és necessari fer veure a l'alumnat la necessitat d'aconseguir un creixement sostingut que minimitze el seu impacte sobre la natura. Es demanarà als alumnes que introduïsquen en els seus treballs mesures que tinguen en compte la protecció del medi ambient.

- **Educació per a la pau:** El contingut se centrarà a aconseguir de l'alumnat certs valors solidaris, de respecte a la diversitat de criteris i de capacitat de diàleg, com elements bàsics

en la prevenció de qualsevol tipus de violència i especialment la de gènere i contra persones amb discapacitat, el racisme o la xenofòbia, així com per prevenir i resoldre conflictes. Per això, es plantejarà en debats, la necessitat d'aprendre a ser tolerant i a no discriminar per raons de sexe, raça, condició social, religiosa i s'intentarà fomentar en classe un clima de diàleg i de confiança mútua alumne/a-professor.

- **Educació per a la salut:** Aconseguir que el alumnat adopte un estil de vida sa i adquirisquen hàbits saludables també és un objectiu d'aquesta assignatura.

- **Educació per a la igualtat de sexes:** S'inclourà en tots els temes. S'evitarà l'ús de llenguatge sexista o els exemples que no mostren la igualtat entre sexes. Es fomentarà un repartiment equitatiu de les tasques a realitzar en els treballs evitant-se situacions discriminatòries. A més a més s'analitzarà la legislació laboral i es reflexionarà sobre la justificació de l'existència de normes de discriminació positiva a favor de les dones i d'altres col·lectius socialment desfavorits. Així mateix és important que aprecien l'aportació de les dones al desenrotllament de la nostra societat analitzant la importància de les **dones emprenedores** al llarg de la història i la lluita pel reconeixement de la igualtat en matèria laboral.

- **Responsabilitat social:** La recerca del màxim benefici per les empreses no ha de fer oblidar al alumnat que aquestes serveixen a la societat i que estan subordinades al bé de la comunitat. De la mateixa manera, l'estudi de les normes que afecten a l'empresa posen de manifest que la llibertat de mercat està delimitada per la seua funció social, i que és necessari actuar dins de certs límits, a fi d'aconseguir una societat equilibrada i justa.

- Preparació de l'alumnat per a assumir una **vida responsable en societat lliure i democràtica** valorant les normes legals com un marc de convivència estable i definit democràticament treballant sobre dinàmica de grups i tècniques de resolució de conflictes.

- Enfortiment del respecte dels **drets humans i llibertats fonamentals** valorant el paper de les administracions públiques com a garants dels drets i llibertats dels ciutadans, i la importància del compliment de les normes en matèria de seguretat social com a elements bàsics d'un Estat solidari

- **Educació en el mèrit i en l'esforç personal.**

10. Avaluació de la pràctica docent i indicadors d'èxit.

Esta programació amb l'objectiu de la qualitat, preveu l'avaluació del procés d'ensenyança i de la pràctica docent en relació amb els objectius del currículum, amb les necessitats educatives del centre i amb les característiques de l'alumnat, la qual cosa implicarà l'avaluació i revisió, si és el cas, de la programació didàctica, tal com estableix la Instrucció cinquantesena de l'Orde d'inici de curs.

En l'avaluació del procés d'ensenyança, els docents hem de reflexionar sobre la nostra pràctica educativa amb l'objecte de millorar-la. És per això que l'avaluació inclourà, entre altres, els aspectes següents:

- La selecció, distribució i seqüenciació dels continguts.
- Els criteris d'avaluació.
- La metodologia didàctica aplicada.

- Els materials i recursos didàctics utilitzats.
- Els criteris establits per a adoptar les mesures d'atenció a la diversitat.

Per a l'avaluació de la pràctica docent, es considera fonamental l'ús de dos instruments

En primer lloc, l'alumnat haurà de realitzar un **qüestionari anònim d'avaluació** del procés d'ensenyança al final de cada una de les avaluacions sobre diversos aspectes del mòdul: pràctica docent, metodologia, programació dels continguts, desenrotllament de les activitats pràctiques, recursos disponibles en l'aula, continguts que més els ha agradat, continguts que menys els ha agradat, relació professorat-alumnat, convivència en l'aula, etc.

D'acord amb una apreciació personal qualifica les afirmacions d'acord amb la següent escala: 1: Mai; 2: Molt poques vegades; 3: De vegades, sovint; 4: Molt sovint o sempre.

AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT	1	2	3	4
1. Imparteix classes que mantenen i/o augmenten l'interès de l'alumnat pels temes tractats.				
2. Orienta a l'alumne per a que realitze les seues activitats correctament.				
3. Ens estimula quan millorem el nostre rendiment.				
4. Dóna explicacions en classe, fàcils d'entendre.				
5. Mostra domini de l'assignatura que ensenya.				
6. Utilitza material didàctic adequat.				
7. Respon correctament a preguntes de l'alumnat.				
8. Qualifica objectivament d'acord amb el rendiment de l'alumnat.				
9. Durant el treball dels grups, el professor està atent al seu desenvolupament i assessora adequadament				
10. Ha seqüenciat les activitats que realitzarà l'alumne durant la sessió.				
11. El professor raona l'interès de la tasca de forma que connecta amb els centres d'interès dels				
Observacions i/o suggeriments:				

En segon lloc, el professorat realitzarà una **autoavaluació interna** que omplirà al finalitzar cada una de les avaluacions. Consistirà en un breu qüestionari d'autoavaluació , la finalitat del qual és poder detectar possibles errors o carències i esmenar-los abans de l'inici de la següent avaluació.

AVALUACIÓ INTERNA DE LA PRÀCTICA DOCENT	1	2	3	4
1.- Desenrotllament de les activitat docent				
1.1.- En les activitats d'ensenyança i aprenentatge utilitze mètodes i estratègies, incloent l'ús de tecnologies audiovisuals, de la informació i de la comunicació, per a aconseguir una ensenyança efectiva.				
1.2.- Promoc la motivació i l'interès de l'alumnat amb recursos didàctics i estratègies variades.				
1.3. -Oriente el treball personal de l'alumnat per a afavorir el seu autoaprenentatge-				
2.- Criteris d'avaluació				
2.1.- Cada unitat didàctica té clarament establert els criteris d'avaluació.				
2.2.- Utilitze suficients criteris d'avaluació que atenguen de manera equilibrada l'avaluació dels diferents continguts (conceptuals, procedimentals, actitudinals).				
3.- Instruments d'avaluació				
3.1.- Utilitze sistemàticament instruments variats d'arreglada d'informació.				
3.2.- Corregisc i explique els treballs i activitats de l'alumnat i, done pautes per a la millora dels seus				
3.3.- Utilitze estratègies i procediments de coavaluació en grup que afavorisquen la participació de l'alumnat en				
3.4.-Utilitze diferents instruments d'avaluació (proves objectives, llibreta, rúbriques, observació directa, etc) per a conèixer el seu rendiment acadèmic.				
3.5.- Utilitze els resultats d'avaluació per a modificar els procediments didàctics que realitza i millorar la meua intervenció docent				
4.- La gestió de l'aula				
4.1.-Planifique la meua activitat docent amb antelació, preparant materials, estructurant la intervenció, organitzant l'aula o utilitzant aules específiques.				
4.2.- Atenc a les diferents capacitats de rendiment de l'alumnat, inclús proposant diferents activitats segons el				
4.3.- Promoc la motivació i participació de l'alumnat.				